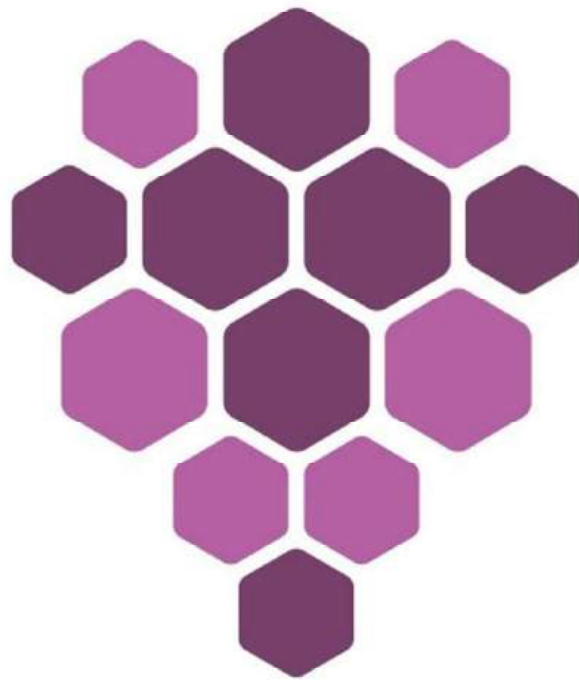

KERKENBELEIDSPLAN

2026 - 2031

**PAROCHIE
HEILIGE LAURENTIUS**

Mei 2026

INLEIDING

Kiezen voor een missionaire kerk

In april-mei 2021 verscheen het document *Samen Kerk opbouwen vanuit de Geest, visietekst*² van bisschop Lode Van Hecke. In dit document licht hij toe waarom er – op aandringen van Paus Franciscus in zijn apostolische exhortatie *Over de Vreugde van het Evangelie* – gekozen wordt voor een meer missionaire Kerk. De paus, geciteerd door Mgr. Van Hecke, vraagt ons werk te maken van “dat ze al wie pastoraal werkzaam is, constant naar buiten gericht houdt” (EG 27). Vanuit die vraag werden door het bisdom prioriteiten vastgesteld en concrete werkpunten gekozen. De bisschop gaat verder: “In die geest wil ik de ‘nieuwe parochie’ begrijpen. Een positief project dat mensen wil verzamelen in al hun verscheidenheid. De Kerk is er niet voor zichzelf, maar voor de wereld. In de nieuwe parochie zijn mensen - wie ze ook zijn - welkom en worden ze gastvrij onthaald. Ze is een teken van het Evangelie dat er ook daadwerkelijk beleefd wordt. Je zou er alles moeten kunnen vinden wat nodig is om te leven als christen. En dat is natuurlijk veel meer dan alleen maar ‘misgelegenheid’. Het is zowel aansprekende liturgie en samen bidden, als dienstbaarheid en een luisterend oor voor wie het moeilijk heeft. Ze biedt kansen tot ontmoeting en geloofsverdieping. En natuurlijk vormt ze geen eiland, maar is ze solidair verbonden met de wereldkerk en met de hele samenleving.”, aldus de bisschop.

Het document spreekt voorts over 7 opdrachten voor nu:

- (1) Opnieuw ontdekken wat Kerk-zijn is, vanuit de initiatiesacramenten (doopsel, vormsel en eucharistie) en een gebedsleven ontwikkelen zowel individueel als in gemeenschap.
- (2) Verder medewerkers vormen en begeleiden zodat ze op een verbindende manier verantwoordelijkheden kunnen dragen.
- (3) Tijd voor evaluatie, het is belangrijk dat parochieverantwoordelijken op regelmatige basis blijven samenkomen om ideeën over hoe zij het aanpakken uit te wisselen.
- (4) Het wegwerken van negatieve a priori's die verhinderen om de mogelijkheden te ontdekken die de nieuwe parochie biedt.
- (5) Perspectieven ontwikkelen. Nu al nadenken over wie en wat we nodig zullen hebben in de toekomst, met een missionaire en evangeliserende geest in een seculiere tijd.
- (6) In kaart brengen wat we nodig hebben aan de materiële kant en in de logistieke toerusting om te kunnen functioneren. Een groeiende samenwerking moet zich verder vertalen in de groei naar een grotere juridische eenheid op verschillende

vlakken.

- (7) Vanuit het beleid moeten we zoveel mogelijk contact hebben met wat leeft aan de basis zodat we de pastorale noden beter kunnen inschatten.

Deze missie, visie en doelstellingen zijn richtsnoer voor alle vicariaten en geledingen van het bisdom

“Ik haal vier punten aan waarop ik in de komende jaren een accent zou willen leggen,” aldus de bisschop:

1. collegialiteit
2. aandacht voor jongeren en ouderen, maar ook voor de vrouw in de Kerk
3. de missionaire zending van de Kerk ‘naar buiten’
4. de zorg voor de armen

“Deze vier punten zie ik als een grondtoon die als achtergrond blijft meeklinken in al ons pastorale werk.”

Hervormingen gebeuren omdat ze noodzakelijk zijn, opdat de zending waartoe de parochies bestaan te garanderen zijn. “Het hart van de pastoraal is de parochie. Zij is de gemeenschap rond Jezus, die ruimte biedt voor de ontmoeting met God en die dienstbaar in de wereld staat. Zij is Kerk ter plaatse, ‘zichtbaar teken van Gods heil voor de mensen’. De parochie maakt haar zending waar in de drie grote domeinen van de pastoraal: verkondiging, liturgie en diaconie”.

HUIDIGE SITUATIE

In de parochie van Lokeren zijn momenteel drie priesters benoemd voor de pastorale zorg: Geert Cattrysse (°1958), pastoor-deken; Orlando Garcia Duarte(°1992), Jean-Marie Audenaert (°1959)

Naast deze drie priesters zijn er nog een aantal priesters-emeriti die sporadisch inspringen wanneer de vraag zich voordoet (bv. vakantieperiode).

Er zijn twee diakens:

- Chris Geerts (°1958), voornamelijk actief in de doop- en vormselpastoraal, en ziekenwerking.
- Bert Schelfaut (°1979), voornamelijk actief in rusthuizen, ziekenhuis, jeugdbewegingen, eerste communie, begrafenissen, huwelijken, doop

Als antwoord op de jaarlijkse enquête over de godsdienstpraktijk werden voor 2023 de volgende cijfers doorgegeven:

In de parochie Lokeren-Moerbeke werden

- 126 kinderen gedoopt,
- 227 kinderen gevormd,
- 17 kerkelijke huwelijken voltrokken,
- 99 kerkelijke uitvaartdiensten gehouden.

De mispraktijk¹⁵ op de derde zondag van oktober 2023:

- in de zaterdagavondvieringen waren er 74 gelovigen aanwezig,
- in de twee vieringen op zondagmorgen waren er 269 gelovigen aanwezig.

Het huidige schema van vieringen is als volgt:

A) Op weekdays

- Woensdag: om 9 uur in de Sint-Laurentiuskerk
- Donderdag: om 19 uur in de Sint-Annakapel
- Vrijdag:
 - o om 9 uur in de kerk van de Kruisstraat
 - o om 18.30 uur in de kerk van Doorslaar

B) Op zondagen en hoogfeesten

- Zaterdag:
 - o om 18 uur in de Sint Laurentiuskerk Lokeren
- Zondag:
 - o om 9 uur in de kerk van Moerbeke of in de kerk van Eksaarde
 - o om 10.30 uur in de kerk van de Heirbrug

^{1 5} In deze telling zijn, zoals de enquête vraagt, niet de aanwezigen van de vieringen in de kapel van de Zusters HH. Engelen op zaterdagavond en zondagmorgen opgenomen

PASTORALE VISIE

Liturgie

Zoals in de inleiding aangegeven, willen we in de parochie van Lokeren ons inzetten voor een missionaire Kerk die (1) gebaseerd is op de ontmoeting met Christus en die (2) aanwezig wil zijn in de wereld vandaag. Het Christelijke gebedsleven is rijker dan men dacht. De mogelijkheden om samen te komen dienen we nog meer te benutten dan tot nu toe het geval was. De kerkgemeenschap wordt echter wel opgebouwd vanuit de eucharistie waar ze haar levenskracht ontvangt. Vanuit dit fundament, stellen we volgende kracht- en beleidslijnen voor.

- *Het sacrament van de eucharistie*

De vier weekendvieringen worden door drie priesters verzorgd (waarvan een emeritus), voor de twee weekdagvieringen wordt beroep gedaan op drie priesters (waarvan een emeriti). Het aantal priesters in rekening brengend, maar sterker nog de vereisten⁷ om te kunnen spreken van een degelijke (weekend)viering en het (onder invloed daarvan) aantal aanwezigen; Dit is het resultaat van de uitvoering van het pastoraal plan opgemaakt in 2016.

- *Het sacrament van het doopsel*

In de parochie Lokeren zijn er twee mogelijkheden om gedoopt te worden. Ofwel in de zondagsviering, daar waar de gemeenschap waarin men wordt opgenomen ook samenkomt om de eucharistie te vieren en elkaar te ontmoeten. Ofwel buiten de zondagsviering tijdens een doopviering. Deze hebben momenteel plaats in de kerk van Eksaarde (eerste zondag van de maand), Moerbeke (derde zaterdag van de maand) of de Sint-Laurentiuskerk (tweede zaterdag en vierde zondag van de maand).

De doopvieringen starten in principe om 14 uur. Zijn er meerdere kindjes dan kan er – afhankelijk van het aantal – een tweede viering zijn op dezelfde dag en in dezelfde kerk om 15 uur. Zo zorgen we er voor dat de doopviering niet te druk wordt. Sowieso is er ruimte voor een eigen inbreng. Al deze dingen worden besproken en doorgenomen op de voorbereidingsavond waarop we de ouders verwachten.

Voor doopsels door andere doopheren geldt in principe dat enkel in die kerken wordt gedoopt waar er zondagsvieringen zijn. Ook al heeft de familie een eigen doopheer: iedereen wordt verwacht op de voorbereidingsavond.

Alle doopsels worden via het parochiesecretariaat in de dekenij aangevraagd. Alle informatie staat overzichtelijk in een folder die in de verschillende kerken en via de secretariaten te verkrijgen is.

- *De andere initiatiesacramenten: eerste communie en vormsel*

Wat betreft de eerste communie kunnen we voor de voorbereiding steunen op de verschillende scholen in de parochie. Er komt in de komende pastorale werkjaren wel een klemtoonverschuiving naar de parochie. De eerste communie gebeurt, in de regel, in een weekendviering en ook met de parochie wordt er een traject afgelegd. Het is dus niet langer een gebeuren dat alleen door en op de school wordt voorbereid. De inschrijvingen gebeuren in samenwerking met de school en de parochie.

Het vormsel wordt gevierd in de kerken: Sint-Antonius Abt (Moerbeke), Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart (Eksaarde), Sint-Anna (Heirbrug), Sint-Laurentius (Lokeren). De voorbereiding op dit sacrament is echter niet gebonden aan deze kerken en kan overal in de parochie gebeuren. Het spreekt voor zich dat ook hier een parochiaal (kerkelijk) traject gegaan wordt en steeds meer aangestuurd wordt op de eenheid binnen de verscheidenheid van de werkingen (financieel, aanwezigheid in vieringen, visie...).

- *Het sacrament van de zieken*

Dit sacrament wordt enerzijds wat vergeten en anderzijds wordt het vaak uitgesteld tot het allerlaatste of wanneer het zelfs te laat is. Het sacrament van de zieken wordt bij voorkeur toegediend wanneer de persoon nog “bewust” is en het gebed mee kan beamen, omringd door familie en/of vrienden. Een ziekenzalving kan maar moet niet gebeuren in stervensnood. Men kan ook gesterkt worden door dit mooie sacrament wanneer men voor een zware operatie staat, als men aan het ziekbed gekluisterd is voor lange tijd of wanneer men een langdurige ziekte moet dragen.

Een proces van bewustwording en verduidelijking van dit uiterst zinvolle en mooie sacrament is zeker een opdracht die ter harte wordt genomen, samen met de aandacht voor zieken en eenzamen. Zo kan er op ziekenzondag in de liturgie een viering met ziekenzalving plaatsvinden en ook voor andere vieringen met zieken blijven de kerkgebouwen open en het meest aangewezen voor de eucharistieviering.

Natuurlijk kan het ook zijn dat onverwacht toch een priester gewenst is, bij stervensnood. Wij raden mensen aan om dan niet te aarzelen en via de dekenij een priester te bereiken. Voor de bijstand van zieken in het ziekenhuis en de OCMW-rusthuizen mogen we dankbaar rekenen op diaken Bert Schelfaut. Deze zorg heeft plaats onder zijn begeleiding met een groep van vrijwilligers.

- *Het sacrament van het huwelijk*

Er kan gehuwd worden in elke kerk (die niet aan de eredienst is onttrokken uiteraard) en op deze uren: 9.30 uur – 11 uur – 13.30 uur – 15 uur. Naast de ondertrouw bij de priester of diaken die de huwelijksliturgie zal voorgaan is er een voorbereidingstraject te volgen. Deze afspraken gelden ook wanneer het koppel een eigen priester of diaken heeft die het huwelijk voltrekt.

Het huwelijk aanvragen gebeurt via het parochiesecretariaat in de dekenij.

- *De uitvaarten en herdenkingsdiensten*

Uitvaarten gebeuren in een gebedsdienst of eucharistieviering. Het is dus niet zo dat men 'beter' of 'echt' wordt begraven met een mis: het ritueel van de afscheidsliturgie staat immers op zichzelf. Er is een evolutie om meer uitvaarten in een gebedsdienst te houden. Dit sluit niet alleen aan bij de kerkelijke realiteit, het biedt ook mogelijkheid om de kans tot uitvaartdiensten niet te laten afhangen van het aantal beschikbare priesters. In eerste instantie kijken we naar de diakens, in een tweede stap kunnen ook opgeleide en door de pastoor voorgedragen gebedsleiders voorgaan in een uitvaartliturgie.

Wil men kerkelijk begraven worden, dan is (evident) de kerk het meest aangewezen gebouw: daar werd men gedoopt, daar vierde men het geloof, daar nemen we als gemeenschap ook afscheid.

Het draagt de uitdrukkelijke voorkeur in een kerkelijke afscheidsdienst dat het lichaam van de overledene aanwezig is. Uitvaarten 'bij de urne' willen we eerder als uitzondering zien en hebben ook een eigen ritueel bij de afscheidsgebeden omwille van de afwezigheid van het lichaam.

Via de begrafenisondernemer wordt het moment van de uitvaart conform de regelgeving van de burgerlijke overheid besproken en vastgelegd in de kalender. Zo snel mogelijk zal een priester of diaken contact opnemen om verder af te spreken. De uitvaarten hebben, in principe, plaats om 9u30 of 11 uur.

Het derde weekend van de maand herdenken we de personen die de vorige maand een uitvaartliturgie hadden. De families krijgen een uitnodiging voor deze dienst en in de eucharistie wordt in het bijzonder voor hen gebeden en worden zij herdacht. Dit wordt ook op de rouwbrief vermeld, dat is zeker onze vraag en voorstel. Op die manier kan men ook nadien nog troosten, delen en steunen in de rouw om een geliefde overledene en is er vanuit de parochie een – weliswaar minimale – nazorg voor rouwenden. De begrafenisondernemingen zijn hiervan op de hoogte (juiste datums).

De herdenking heeft plaats in de kerk waar men begraven is. Is hier geen weekendviering dan wordt een andere kerk toegewezen. Voor de Kruisstraat: Sint-Antonius Abt (Moerbeke); Daknam en de kapel van de zusters HH. Engelen, Sint-Laurentius (Lokeren); voor Doorslaar, Oudenbos en Heiende: Sint-Annakerk (Heirbrug).

Voor de jaarlijkse herdenking bij Allerzielen, geldt dezelfde regeling als voor de maandelijkse herdenkingen. De families worden uitgenodigd op een van de vieringen in het weekend en ontvangen dan het kruisje dat de voorbije periode in de kerk heeft gehangen. De jaarlijkse herdenking van overledenen heeft plaats in het weekend na Allerzielen (2 november).

DIACONIE en VERKONDIGING

In de lijn van het Heilig jaar en 300 jaar Sint Laurentius (2025) hopen we verder gestalte te geven met de parochie aan dienstbaarheid, in het bijzonder in het zoeken naar woning voor vluchtelingen.

⁶ Visietekst bisschop Lode Van Hecke, *Samen Kerk opbouwen vanuit de Geest. April-mei 2021*

⁷ verzorgde ruimte, voldoende actoren: aanzingkoor, lectoren, misdienaars, organist, koster, bloemschik ...

BEGRIPPENKADER

Voor een juist verstaan zetten we enkele termen op een rijtje. We ontlelen deze terminologie aan het document van de Vlaamse bisschoppen⁸.

- Valorisatie:

Onder valorisatie verstaan we initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieus en cultureel, historisch en kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk). We denken bijvoorbeeld aan een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen.

- Medegebruik

Hiermee bedoelen we de terbeschikkingstelling van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen.

- Nevenbestemming

Wanneer een parochiekerk nog wel voor religieuze activiteiten gebruikt wordt, maar te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan men een nevenbestemming overwegen. Men maakt een onderscheid tussen een multifunctioneel gebruik en een gedeeld gebruik.

- **Multifunctioneel gebruik:** is een nevenbestemming in de tijd. Hiermee bedoelen wij dat het kerkgebouw occasioneel, buiten de uren van de religieuze activiteiten, voor andere doeleinden of door andere instanties gebruikt wordt.
- **Gedeeld gebruik:** is een nevenbestemming in de ruimte. Hiermee bedoelen we dat het kerkgebouw architecturaal zodanig wordt heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere lokalen die, op een permanente basis, een andere bestemming kunnen krijgen. Een gedeeld gebruik veronderstelt dus dat de liturgische ruimte en de andere ruimten bouwkundig volledig van elkaar gescheiden zijn, zodat een gedeeld gebruik mogelijk wordt, zonder dat de afzonderlijke activiteiten elkaar hinderen of doorkruisen.

- Herbestemming

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een nieuwe functie krijgen. Daarvoor moet de voorgeschreven kerkrechtelijke procedure gevolgd worden. Alleen de bisschop kan beslissen om een parochiekerk definitief aan de eredienst te onttrekken.

INVENTARISATIE VAN DE KERKEN

Hoofdkerken

- Sint-Laurentius, Markt
- Sint Antonius Abt, Bevrijdingsstraat
- Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart, Eksaarde-dorp
- Onze-Lieve-Vrouw Daknam, Daknam-dorp

Parochiale kerken

- Sint-Anna, Heirbrug – Veerstraat
- Onze-Lieve-Vrouw Doorslaar, Doorslaardorp
- Heilig Hart Heiende, Heiendestraat
- Heilig Hart Kruisstraat, Kruisstraat
- Sint-Paulus Oudenbos, Fernand Hanusdreef

(Betreedbare) kapellen

- Sint-Annakapel, Heirbrugstraat
- Terwestkapel, Terwest
- Kruiskapel, Ramstraat
- Onze-Lieve-Vrouw Kopkapel, Oude Heerweg

FICHE PER KERKGEBOUW

SINT-LAURENTIUS LOKEREN

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Markt 46, Lokeren (4^e afdeling sectie E nr 719B)

Eigenaar:

STAD LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 24 januari 1944
- Beschermd stadsgezicht, intrinsiek 3 maart 1998
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1585

Kerktype en stijl: classicerende barok, pseudo-basiliek met transept en geveltoren

Hoofdkerk van Lokeren, staande ten zuidoosten van het marktpllein. Ten noorden geasfalteerd kerkplein met bomen; ten zuiden klein plantsoen met beschermd "*Ryngautmonument*" van 1778, enkele jaren geleden gerestaureerd door architect R. Warie (Gent).

Het oudste document betreffende de kerk klimt op tot 1139. Deze kruiskerk met vieringtoren wordt in 1584 door krijgsgeweld grotendeels verwoest en van 1585 tot 1621 heropgebouwd met toevoeging van een zuidelijke zijbeuk en twee zijkoren. Te klein geworden, bouwt men in 1670 een noordelijke zijbeuk, een nieuwe noordelijke transeptarm en verlengt men het koor in 1688 met één travee; de gotische venstertraceringen worden verwijderd, de spitse scheibogen vervangen door halfronde en het hele schip overwelfd. Een zware brand op 17 juni 1719 had belangrijke verbouwingen tot gevolg onder leiding van J. de Meyer en P. de Smet uit Gent: de vieringtoren werd vervangen door een voorgeveltoren, de benedenkerk werd met drie traveeën verlengd en de middenbeuk en het transept verhoogd. De werken waren voltooid in 1725. In de 19de eeuw werden een sacristie en een bergplaats toegevoegd.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige kruiskerk met westtoren en ten oosten polyonaal hoofdkoor met flankerende zijkoren; sacristie en bergplaats in de oksels van de koren.

Pseudo-basilicale barokkerk, volledig bekleed met kalkzandsteen. Voorgevel met vierkante toren van vijf geledingen, gescheiden door gekorniste waterlijsten; de bovenste geleding is achtkantig en bekroond door een koepeldak.

Krachtige verticale accenten door de dubbele hoekpilasters en de spiegels met rondboogvensters, nissen of galmgaten, in elke gevelwand per twee gegroepeerd. Benedenkerk van zeven traveeën met ruime segmentboogvensters in vlakke omlijsting

(eerste drie traveeën); markerende steunberen. Analoge behandeling van kruisbeuk en bovenkerk.

Interieur overkluisd door kruisribgewelven tussen gordelbogen met cassetten. Beuken van elkaar gescheiden door halfronde scheibogen op zuilen met achtkantige sokkel en lijstkapiteel; pijlers met Corinthische kapitelen op de viering.

Mobilair: *Schilderij*: "Besnijdenis" (1779, P.J. Verhaghen, Leuven). *Meubilair*: doopvont (arduin, gotisch); zogenaamd "Grote biechtstoel" (+ 1655, mogelijk Adriaan de Vree); Onze-Lieve-Vrouwealtaar en Sint-Laurentiusaltaar (mogelijk 17de eeuws); doksaal (1711, Kerricx); deur doopkapel (eerste kwart van de 18de eeuw, G.I. Kerricx); preekstoel (1736, Theodoor Verhagen, Mechelen); communiebank (1859, P.C. de Pretere, Antwerpen); Sint-Barbara-en Jezusaltaar (1863 en 1866, J. de Cuyper, Antwerpen); koorgestoelte (1875, Verwimpt, Antwerpen).

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Parochiekerk Sint- Laurentius, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/17929> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting:

De Sint-Laurentiuskerk is gelegen aan de Markt, een "Min of meer rechthoekig plein, gegroeid uit de noodzaak een plaats te hebben om de wekelijkse markt te houden waarvoor in mei 1555 door Keizer Karel het octrooi gegeven werd. Oorspronkelijk slechts een driehoekig plein voor de westgevel van de kerk, diende het na de godsdiensttroebelen vergroot te worden door de snelle uitbreiding van de wekelijkse markt. Van 1610 tot 1651 werd door systematische aankopen ongeveer een hectare toegevoegd waardoor het marktplein met een zijde aan de Durme paalde en ten oosten en ten westen haar definitieve rooilijnen verkreeg. Reeds in 1613 werd het geplaveid; in 1779 nogmaals, maar dan volledig; in 1897 werd het huidige middenplein met bomen aangelegd en in 1950 en 1953 werd het marktplein en de omliggende straten opnieuw geplaveid met klinkers en kleine stenen. Sinds de laatste grondaankoop in 1651 zijn de twee zijkanten van het plein naar de Durme toe bebouwd geworden."

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Markt, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/themas/3476> (geraadpleegd op 22 september 2025).

De Sint-Laurentiuskerk ligt in het sterk verstedelijkt centrum van Lokeren. Ten Noorden ervan bevindt zich de dekenij, samen met het Stedelijk Cultureel Centrum en de Stadsbibliotheek gegroepeerd rond het Kerkplein. Aan de Zuidelijke zijde ligt het bloeiend bisschoppelijk college. Op zeer korte afstand, in de Kerkstraat, vind je het parochiaal jeugdcentrum Okapi, waar naast een jongerenhuis ook enkele jeugdbewegingen onderdak hebben gevonden. Op wandelafstand hebben zich twee instituten gevestigd waar kinderen,

adolescenten en volwassenen met beperkingen een thuis hebben gevonden. In een zijstraatje van het Kerkplein staan nog twee woningen, eigendom van de kerkfabriek. Vanuit het hoofdportaal van de kerk krijg je zicht op de Markt met het Stadhuis. Alles wordt aan de noordrand begrensd door de Durme en het Stadspark. De site is makkelijk bereikbaar voor alle soorten weggebruikers. Ook het openbaar vervoer komt er langs. Het spoorwegstation met verbinding naar Antwerpen, Gent en Brussel, ligt op 5 minuten wandelen. De kerk, die als monument beschermd werd in 1944, heeft een oorsprong die teruggaat tot het midden van de 12de eeuw en bevat heel wat kerkschatten, waaronder de preekstoel (Theo Verhaegen – 1736) wellicht het meest indrukwekkende element is, naast de fraaie glasramen. Het imposante orgel nodigt uit tot magistrale concerten. De toren, met het karakteristieke uitzicht van de peperbus, omvat een fraaie beiaard, vanwaar tijdens de kermisweek een indrukwekkende reeks beiaardconcerten wordt uitgevoerd. Hij bevat 49 klokken waaronder 5 luidklokken. Aan de zuidrand van de kerk is het Ryngautmonument opgericht, beschermd in 1961. Het gebogen fronton wordt geflankeerd door twee dubbelzijdige heiligenbeeld, een unicum in de streek. Rond de centrale kerk liggen als in kransvorm de parochies van de oude stad: de Spoelekerk en de kerk van Heiende in het Zuiden, Oudenbos in het Westen, de Heirbrug en de Kop in het Noorden. Boven de Durme ligt het kerkje van Daknam. Nog meer naar het Noorden situeren zich de kerken van Eksaarde en Doorslaar, twee van mekaar losstaande kernen, die eertijds de gemeente Eksaarde vormden.

Bouwfysische toestand:

Aandachtspunten voor dit kerkenbeleidsplan: herstellingen aan de toren, behandeling tegen roest van de diefijzers en het bovenste gedeelte van de torentrap, alsook het herstel van de glas-in-loodramen in de kerk.

Het hoofdaltaar dient behandeld te worden tegen houtworm, het portaal opgekuist en een schilderbeurt van de kerk in dit kerkenbeleidsplan.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
- Ligging BPA / RUP: RUP Markt-Poststraat => zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken

- Dopen
- Vormselvieringen
- Zaterdagavondviering
- Weekdagviering op woensdag
- Wekelijkse aanbidding viering dinsdagnamiddag
- Liturgie van Aswoensdag en Allerzielen
- Adventswake, Veertigdagenwake
- Regelmatig een schoolviering
- Brandweerviering Sint Barbara (december)
- 8 mei viering i.s.m. de stad Lokeren

Huidig gebruik – valorisatie:

- De kerk is dagelijks open voor bezoek en gebed
- Er gebeuren regelmatig rondleidingen en bezoeken – al dan niet in combinatie met een torenbezoek
- Geregeld vinden er concerten plaats
- Wekelijkse repetitie van het kinderkoor en het Gregoriaans koor
- Wekelijkse repetitie door verschillende organisten

SINT-ANTONIUS ABT LOKEREN MOERBEKE

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Bevrijdingsstraat 7, Lokeren (7^e afdeling sectie H nr 921E)

Eigenaar:

STAD LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 25 juni 1943
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1530

Kerktype en stijl: gotiek, neogotiek, hallenkerk met koortoren.

Gegevens in verband met de stichting van de parochie en de vroegste bouwgeschiedenis van de kerk zijn niet voorhanden. Van de huidige naar het oosten georiënteerde gotische hallenkerk wordt aangenomen dat ze teruggaat tot de 14de eeuw en de eerste helft van de 15de eeuw. Waarschijnlijk gaat het om een aangepaste en uitgebreide vroegere kruiskerk waarvan de kruisingstoren bewaard bleef. Het jaartal 1690 op een boog van de overwelving van het middenschip verwijst mogelijk naar nog veranderingswerken of herstellingen aan het kerkgebouw, volgend op voorafgaande beschadiging ingevolge brand en/of plundering. Ook aan de toren zouden wijzigingen zijn aangebracht maar bouwhistorische details daaromtrent ontbreken.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige kerk met schip van zeven traveeën onder drie afzonderlijke parallelle leien zadeldaken, een achthoekige klokkentoren boven de vijfde travee van de middenbeuk met lage leien spits; één travee lang middenkoor met driezijdige sluiting tussen recht afgesloten zijkoren die een verlengde travee van de zijbeuken vormen.

Achter de zijkoren aangebouwde berging (ten noorden) en sacristie (ten zuiden), laatst genoemde gedagtekend 1764 op een van de cartouchevormige gevelstenen in de zuidgevel.

Overwegend bakstenen kerk met gebruik van zandsteen onder meer voor de plint, gedeelten van de versneden steunberen, omlijstingen van een aantal vensters met hun boog- en waterlijsten, voor het opgaand metselwerk tot de vensterafzaat in de zijgevel van de zijkoren. Opvallend is de toepassing uitsluitend voor de zuidelijke zijbeuk van talrijke speklagen. De westgevel werd in 1889 ontleisterd; tezelfdertijd werden natuurstenen gevelelementen vervangen zoals de vensterafzaten, afschuiningen van de steunberen, waarschijnlijk ook de deuromlijsting. De middelste hoger opgaande puntgevel van de westgevel vertoont een korfboogvormig portaal in een brede geprofileerde zandstenen omlijsting onder een even breed ruim spitsboogvenster. Beide licht manke flankerende voerpuntgevels zijn geopend door een kleiner spitsboogvenster. Lange zijgevels geritmeerd

door versneden steunberen en verlicht door spitsboogvensters waarvan een aantal met laatgotische tracering. In 1880-81 werden de drie gedichte spitsboogvensters van het middenkoor geopend en voorzien van een drieledige stenen venstertracering in gotische stijl. De zijkoren laten sporen zichtbaar van een gedicht spitsboogvenster in de oostgevel. In de tweede travee van de noord- en zuidelijke zijgevel werd een lage korfboogdeur gedicht. De volledig bakstenen toren van twee geledingen vertoont aan de acht kanten eenvoudige spitsboogvormige galmgaten boven een geleding met smallere spitsboogvormige blindnissen. In 1906- 1907 werden het kapwerk en de leien dakbekleding van de zijbeuken, koor en toren vernieuwd, in 1909 het dak van de middenbeuk. Restauratie van de buitengevels in de jaren 1951- 54 onder leiding van architect De Doove (Gent) met bouw van nieuwe sacristie-ingang, herstelling van de daken en het klokvormig bekroond dakvenster boven de penant van de twee hoge rechthoekige omlijste en getraliede steekboogvensters van de zuidgevel. Centrale cartouche boven banderol met opschrift: "DOMINE DELEXI DECORUM DOMUS TUAE" in dezelfde gevel van de zuidelijke sacristie.

Bepเลsterd en geschilderd kerkinterieur. Eerste vier traveeën van de middenbeuk met kruisriboverwelling waarvan de ribben en gordelbogen aanzetten op vijfzijdige consoles. Voorbij de toren zijn middenschip en koor doorlopend overwelfd met een gebroken tongewelf op decoratief gesculpteerde consoles. De zijbeuken vertonen een spits houten tongewelf. Vrij lage spitsboogvormige scheibogen op korte achzijdige pijlers. Toren rustend op brede pijlers met hoekafschuiningen en verzwaringen, voor en achter met rondboog aanzettend op hoge pilasters met lijstkapiteel, zijdelingse hoge spitsbogen.

Mobilair.

Schilderijen: "Golgotha" naar Antoon Van Dijck uit de 17de eeuw; "De HH. Sebastiaan en Antonius abt bidden God om verlossing van de pest" naar P.P. Rubens uit de 17de eeuw; "Bewening" uit de 17de eeuw.

Beeldhouwwerken: Heilige Catharina van Alexandrië en de Heilige Rafaël met jonge Tobias, 18de-eeuwse geschilderde beelden.

Verder: Twee barokke portiekvormige zijaltaren uit de eerste helft van de 17de eeuw; neogotisch hoofdaltaar gedateerd 1891. 18de-eeuws koorgestoelte. Kerkmeestersbank van 1738 en twee confreriebanken van de broederschappen van de Heilige Antonius en de Heilige Sebastiaan respectievelijk van 1738 en 1763. Communiebank van 1738 deels aanwezig in de zijbeuken en deels omgevormd tot altaartafel. Barokke predikstoel gedateerd 1636 op het verwijderde klankbord, met circa 1972 gerestaureerde beeldjes van de evangelisten. Twee in de lambrisering ingewerkte biechtstoelen uit de 18de eeuw. Gotische stenen doopvont deels nog uit de 14de eeuw. Kruisweg geschilderd op doek van circa 1860. Enkele ingemetselde 18de- eeuwse grafstenen. *Orgel* gebouwd in 1869-1870 door P.J. Vereecken (Gijzegem).

Aanvullende informatie:

De huidige hallenkerk is het resultaat van de verbouwing en uitbreiding van een oudere kerk met basilicale opstand. Van dit gebouw resten nog het middenschip en de toren. Het middenschip kan op basis van kenmerken van het baksteenmetselwerk worden gedateerd op het einde van de 13de tot het begin van de 14de eeuw. Dat is enige tijd na de definitieve toewijzing in 1264 van de parochie Moerbeke aan het bisdom Doornik. De toren kwam tot stand in een volgende bouwfase in de loop van de 14de eeuw.

Voor haar vergroting tot hallenkerk in de 17de eeuw had de kerk van Moerbeke dezelfde aanleg als in Eksaarde (Lokeren). Er was geen transept; in de plaats daarvan liepen de lagere zijbeuken van het schip tot aan de noord- en zuidzijde van de toren. Het koor was wellicht eenbeukig, misschien geflankeerd door zijkoren in het verlengde van de zijbeuken.

De lichtbeuk van het middenschip van rond 1300 is nog deels zichtbaar van op de dakgoten tussen de hoofd- en zijbeuken. De bovenlichten zijn gekoppelde spitsboogvensters, zoals in de kerken van Eksaarde en Stekene. Een gedicht spitsboogvenster is binnenin de kerk nog te zien bij de orgeltribune. De bewaarde originele kroonlijst van de lichtbeuk bestaat uit twee baksteenlagen met een kwartbol profiel en een baksteenlaag met een kwarthol profiel. In de toren zijn de trompen onder de octogoon gevormd door gemetselde rondbogen in baksteen. Dit kerkgebouw was opgetrokken in bakstenen van Rupeliaan klei uit de omgeving van Stekene.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Sint- Antonius abt, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34245> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

De kerk is gelegen aan de Bevrijdersstraat, “vroeger Dorpsstraat en Kerkstraat geheten. Vanouds één van de hoofdstraten in het dorpscentrum, aan de oostkant onderbroken door een plein met de parochiekerk. Vroeger een met hekwerk omheind rechthoekig kerkhof rondom de kerk, opgeheven in 1896. Plein met midden een herdenkingsmonument aan de oorlogsslachtoffers van Moerbeke uit de Eerste Wereldoorlog, opgericht in 1920 met beeld van de opgeëisten door G. Verbanck. Aaneensluitende bebouwing met nog steeds aanwezige mengeling van kleinschalige dorpshuizen uit de 18de en 19de eeuw met latere aanpassingen (onder meer nummer 19 en 25). Voorts burgerhuizen uit de 19de eeuw hier en daar echter reeds vervangen door hedendaagse nieuwbouw.”

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Bevrijdersstraat, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/3784> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouw fysieke toestand:

Op advies van Monumentenwacht gebeuren er in 2025 dringende onderhouds- en herstellingswerken aan de buitenkant en de komende jaren in overleg met stadsbestuur Lokeren zal ook de binnenkant werken aangepakt worden.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Zondagviering
- Enkele keren per jaar een schoolviering
- Vredeswake (11 november)

Huidig gebruik – valorisatie:

- De wekelijkse repetitie van het koor heeft plaats in de kerk
- Sporadische tentoonstellingen en concerten
- Vormselcatechese maakt gebruik van de kerk
- Dagelijks de kerk openstellen

ONZE-LIEVE-VROUW HEMELVAART LOKEREN

EKSAARDE

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Eksaarde-dorp z/n, Lokeren (5^e afdeling sectie B nr 29B)

Eigenaar:

STAD LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 24 januari 1944
- Beschermd stadsgezicht, intrinsiek 5 december 1995
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1230

Kerktype en stijl: gotiek, neogotiek, hallenkerk met transept en kruisingtoren.

Georiënteerde kerk in het centrum van het dorp, op een driehoekig begraasd plein met enkele bomen. Aan de zuidzijde een monument ter nagedachtenis van de oorlogsslachtoffers. In 1230 werd Eksaarde als afzonderlijke parochie ingericht. De huidige kerk stamt uit die periode. Aan deze, van in oorsprong driebeukige transeptloze kerk is vermoedelijk in het eerste kwart van de 14de eeuw een zuidelijk zijkoor toegevoegd en circa 1400 een noordelijk zijkoor; terwijl het hoofdkoor in het midden van de 15de eeuw zou heropgebouwd zijn. Na de geuzentijd verkeerde de kerk in een zeer slechte staat en werd dan ook in de 17de eeuw grondig hersteld: in 1625 voegt men de noordelijke transeptarm toe, die in 1642 herbouwd wordt; in 1652 volgt de zuidelijke transeptarm. Rond die tijd verandert men de benedenkerk in een pseudo-basiliek en brengt men stenen kruisribgewelven aan ter vervanging van de houten tongewelven (1660 overwelving hoogkoor). Een brand in 1726 beschadigt de torenspits en het kerkdak, wat door Jan van Goethem uit Sint- Niklaas hersteld wordt. In 1732 voegt men een sacristie toe achter het zuidelijke zijkoor. Een grondige restauratie ondergaat de kerk in 1897, waarbij onder meer de vensters opnieuw voorzien werden van hun monelen en de benedenkerk ten westen met één travee verlengd werd. Onderhoudswerken circa 1968-69 onder leiding van architect Fernand Weyers (Sint-Niklaas).

In plattegrond tekent zich een driebeukige kruiskerk af, met achzijdige vieringtoren en polygonaal hoofdkoor geflankeerd door rechthoekige zijkoren; tegen de oostzijde van laatstgenoemde zijn rechthoekige sacristieën aangebouwd. Vijfzijdige doopkapel tegen de eerste noordtravee. Ruim gotisch en neogotisch bakstenen gebouw met koren, sacristieën en plinten van zandsteen. De drie beuken van de benedenkerk, alsook de drie koren zijn gevat onder afzonderlijke zadeldaken. Westgevel met decoratieve spitsbogige spaarvelden. Rechts van het portaal gedenksteen: *"Adjutorium Nostrum in nomine Domini qui fecit caelum et terram templum dedicatum Beatae Virgini Mariae glorisae assumptiae. Instauratum et amplificatum est cura. Reverendi Domini Francisci Josephi Druwé. Anno di.*

MDCCC XCVII". Zijbeuken van vijf traveeën met ruime spitsboogvensters met tratering; steigergaten van zandsteen onder de gootlijst. Rechthoekige transeptarm van één travee met een spitsboogvenster in de hoofdgevel en markerende hoekkettingen. Achtkantige vieringtoren met rondbogige galmgaten en hoge spits. Zijkoren van twee traveeën, van elkaar gescheiden door steunberen met een versnijding; blind spitsboogvenster in de oostmuur. Hoofdkoor van twee traveeën met vijfzijdige apsis. Tegen de oostwand van de sacristieën en koor zijn grafzerken uit de 18de en 19de eeuw ingemetseld.

Goed verlicht interieur met hardstenen zuilen op achtkantige sokkel en bekroond door een hogelkapiteel. Spitse scheibogen (platte middenband geflankeerd door rollijsten). Gedichte, doch bewaarde spitsbogige bovenlichten (twee per travee) met rollijstprofiel aan de dagkanten. Bakstenen kruisribgewelven, van elkaar gescheiden door gordelbogen met stucversiering in renaissancestijl. Erboven zijn de originele houten tongewelven behouden, evenwel zonder binnenbeschietsing: schip + rondbogig waarvan de spanten een analoog profiel als de scheibogen bezitten, trekbalken met slofstukken; hoofdkoor spitsbogig, spanten met peerkraalprofiel; zijkoren korfbogig, zonder geprofileerde spanten; zuidelijke transeptarm spitsbogig, spanten met afgeschuinde zijden.

Mobilair: Schilderij "Marteling van de Heilige Sebastiaan" (18de eeuw). Hoogaltaar, noordelijk zijaltaar, biechtstoel, koorbanken: neogotisch. Communiebank: rococo (1790? Alexander Nuten, Sint-Amands). Lambrisering zuidelijk zijkoor: rococo (1757); zijbeuken: classicistisch (1740). Preekstoel (17de eeuw). Doksaal (17de eeuw).

Aanvullende informatie

Bouwhistorisch onderzoek en nieuwe inzichten in de middeleeuwse baksteenbouw in het Waasland leidden tot een herziening van de bouwgeschiedenis van de kerk.

Na de oprichting van Eksaarde als zelfstandige parochie in 1230 was er wellicht eerst een houten kerkje. De oudste kern van de huidige kerk dateert immers uit het einde van de 13de of het begin van de 14de eeuw, en niet uit de jaren 1220 zoals voordien gedacht. Op deze jongere datering wijst het gebruik van het staand verband voor het bewaarde baksteenmetselwerk. De kerk van rond 1300 had een driebeukig basilicaal schip zonder transept en een vermoedelijk vlak afgesloten koor. Hiervan rest nog het middenschip (zonder de verdwenen westgevel) en de toren tot aan de aanzet van de achthoek.

De achthoekige klokkenverdieping van de toren werd toegevoegd in de loop van de 14de eeuw. Het koor werd in het midden of de tweede helft van de 15de eeuw verhoogd en verlengd met een driezijdige apsis. Tijdens deze verbouwing kreeg het middenschip een nieuwe dakkap, van hetzelfde type als in het verbouwde koor. Het zuidkoor kwam tot stand in de late 15de of het begin van de 16de eeuw - dus niet in het eerste kwart van de 14de eeuw zoals voordien gedacht. Ook het noordkoor is waarschijnlijk van jongere datum, namelijk uit de 17de of 18de eeuw in plaats van rond 1400.

Het middenschip bewaart binnenin nog de opstand van rond 1300: onderaan spitsbogen in profielbakstenen op zuilen met knopkapitelen in Doornikse kalksteen, daarboven gedichte spitsboogvensters (twee per travee) met dagkanten in profielbakstenen. Boven de gewelven van de zijbeuken is de bakstenen lichtbeuk met kroonlijst in profielbakstenen nog volledig zichtbaar. Op de randen van de bakstenen zijn sporen van rode beschildering bewaard. De torenbasis steunt op hoge spitsbogige gordelbogen in profielbakstenen. De overgang van de laatste rechthoekige travee van het middenschip naar de vierkante torenbasis verloopt via brede afzaten in afgeschuinde bakstenen.

Boven de 17de-eeuwse gewelven zijn oudere dakkappen met houten tongewelven behouden. De beplanking is verdwenen maar resten van polychromie zijn nog aanwezig. 15de-eeuwse kappen met flieringen op schaargebinten in het middenkoor en middenschip. Spitse (middenkoor) en ronde tongewelven (middenschip) met geprofileerde ribben en trek balken met geprofileerde sloffen. Kap boven het zuidkoor met bewaarde zwarte keperschildering op de afgeschuinde ribben van het spitse tongewelf.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18130> (geraadpleegd op 22 september 2025)

Inplanting:

Het plein rond de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart te Eksaarde vormt een typisch voorbeeld van een dries.

De dries vervult hier, zoals de meeste driesen in Vlaanderen, de functie van dorpsplein waarrond dorpswoningen en de belangrijkste gebouwen gegroepeerd zijn en waar verschillende straten samenkomen. De dries is nagenoeg driehoekig van vorm, met gras bezaaid en beplant met enkele opgaande bomen. Aan de zuidzijde is een oorlogsmonument geplaatst. Op de noordoostelijke hoek van de dries staat de pijlerkapel met de eerste statie van de kruisweg die de parochiekerk met de Kruiskapel verbindt.

- Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen, Beschermingsdossier DO000958, Kruiskapel en omgeving Kruiskapel, ommegangskapellen en dries rondom de parochiekerk (VAN DEN BOSSCHE H., 1995).

BRON: INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Dorpsplein Eksaarde* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301176> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

Herstel van het houtwerk. Herstel nutsvoorzieningen. Herstel van de verflagen in de kerk.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Dopen
- Vormselvieringen
- Zondagsviering
- Enkele keren per jaar een schoolviering
- Vredeswake 11 november

Huidig gebruik – valorisatie:

- De doopkapel is dagelijks open voor gebed
- De Koninklijke Harmonie geeft er geregeld een concert
- De vormselcatechese maakt gebruik van de kerk
- Concerten door het Cultureel Centrum Lokeren
- Tentoonstellingen

ONZE-LIEVE-VROUW DAKNAM LOKEREN DAKNAM

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Daknamdorp 16 (6^e afdeling sectie A nr 506B)

Eigenaar:

STAD LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 13 oktober 1943
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1150

Kerktype en stijl: gotiek, romaans, pseudo-basiliek met kruisingtoren.

Nog deels romaanse kruiskerk, op een lichte verhevenheid in het dorp en omringd door het kerkhof met laag, gemetseld en gewit muurtje; kunstig smeedijzeren ingangshek en vierkante pui onder tentdakje. Ervoor pleintje met hoogstammige bomen.

In 1156 bevestigt paus Adriaan IV het patronaat van de Sint- Baafsabdij over deze kerk, die zich toen voordeed als eenbeukige kruiskerk met achtkantige vieringtoren. In de 15de eeuw werd een nieuwe zuidelijke partij toegevoegd: smalle zijbeuk, nieuwe transeptarm en zijkoor; het hoofdkoor werd verlengd en de toren verhoogd en voorzien van ruimere gotische galmgaten. De peerspits uit de 16de eeuw werd in 1614-15 door de bliksem getroffen. Grondige restauratie in 1891 onder leiding van architect Hendrik Geirnaert tijdens dewelke een bijkomende sacristie en het voorportaal werden gebouwd en de zijbeuk vanaf de vensterdorpels werd wederopgericht. Restauratie van het metselwerk en de bedakingen in de jaren '60 onder leiding van architect Adrien Bressers (Gent).

De plattegrond beschrijft een tweebeukige kruiskerk met achtkantige vieringtoren; hoofdkoor geflankeerd door een zijkoor ten zuiden en twee rechthoekige sacristieën aan noordkant, klein voorportaal voor de westgevel. Romaanse delen van Doornikse kalksteen (opus incertum), torenverhoging van zandsteen, overige delen van baksteen. Noordgevel met twee oorspronkelijke romaanse venstertjes, de drie andere zijn vervangen door ruime gotische; kroonlijst op afgeronde kraagstenen. zuidgevel op plint van Doornikse kalksteen (recuperatiemateriaal); voorts baksteen met vier licht spitsbogige vensters; bekronende muizetandfries. Kruisingtoren met achtzijdige luikamer op vierkante plattegrond; ingesnoerde naaldspits. Noordelijke transeptarm met behouden romaans deurtje en jonger gotisch raam; zuidelijke transeptarm op dezelfde lijn als zijbeuk en zijkoor, evenals dezen op plint van Doornikse kalksteen. Koren van twee traveeën met vlakke sluiting waarin ruime spitsboogvensters. Ten zuiden twee sacristieën: de oudste van zandsteen, onder lessenaarsdak, de jongste van baksteen, onder haaks zadeldak.

Interieur: houten tongewelf boven de hoofdbeuk. Aan weerszijden van het portaal zijn gekoppelde rondboognissen uitgespaard, van elkaar gescheiden door driekwartzuil met

attische basis en teerlingkapiteel. Een gelijkaardig versieringsmotief komt voor tegen de oostwand van de romaanse transeptarm; een vierkante middenstaander vervangt hier echter de driekwartzuil. De torenpijlers met kleine impost dragen de zware rondboogarcaden.

Mobilair: Beelden: houten bas-reliëf uit de 16de eeuw ("Vagevuur") in grot tegen het kooreinde. Voornamelijk barokmeubilair uit de 17de eeuw: communiebank, koorgestoelte, lambrizing, altaren, preekstoel (1638), doksaal (1653), biechtstoel in de zuidelijke zijbeuk (circa 1723).

Aanvullende informatie:

Bouwhistorisch onderzoek en nieuwe inzichten in de middeleeuwse baksteenbouw in het Waasland leidden tot een herziening van de bouwgeschiedenis van de kerk.

Het romaanse koor werd in de tweede helft van de 13de of het begin van de 14de eeuw vergroot en verhoogd in baksteen. Het zuidelijke zijkoor werd toegevoegd in de 17de eeuw samen met de zuidelijke dwarsarm. In de 17de eeuw werd ook de zijbeuk aan de zuidzijde van het romaanse schip gebouwd. Deze werd later door architect Geirnaert neogotisch heropgebouwd.

Het spitsboogvenster in de oostgevel van het middenkoor werd in de 17de eeuw ingebracht in de oudere gevel uit de tweede helft van de 13de of het begin van de 14de eeuw. Puntgevel van het middenkoor versierd met een spaarveld onder gekoppelde mijterbogen op centrale profielbaksteen.

De kerk situeert zich op een "stemmig rechthoekig dorpsplein met aan de zuidzijde het romaans kruiskerkje met bijhorende gewitte kerkhofmuur en pui; aan de andere zijden homogene bebouwing met twee bouwlagen. De dichte begroeiing voegt de dimensie rust toe".

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Daknam, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18071> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting:

De kerk van Onze Lieve Vrouw te Daknam is het sieraad van het kleine dorpje met eigen identiteit, dat in 1977 door de fusie opgenomen werd in Lokeren, maar toch zijn eigenheid wou bewaren. Voor de kerk situeert zich een idyllisch pleintje onder de lindebomen. De kerk omvat van de oudste bouwelementen van de streek, en het aller-oudste brandglasraam van het Waasland. De oorsprong van de kerk gaat terug tot het midden van de 12de eeuw. Ze werd als monument beschermd in 1943.

Het is een klein museum op zich. In de kerk zelf vind je een tegen de wand geplaatste steen waarop een deel van de familieboom van de Ryngaut's is opgetekend. Deze familie vind je ook terug bij het Ryngautmonument aan de Sint- Laurentiuskerk van Lokeren. Het stratendorp is enigszins uitgegroeid, maar al bij al toch nog zeer bescheiden gebleven, maar met een goed ontwikkeld sociaal-cultureel leven. De lagere school is inmiddels verdwenen.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18071> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

In het meerjarenplan 2025-2030 is een restauratie van de kerk opgenomen. De uitvoering hiervan moet nog starten. In 2016 is een historisch en stratigrafisch vooronderzoek uitgevoerd.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- TDeum 21 juli

Huidig gebruik – valorisatie:

- 'Vigilie'-concert bij de hoogfeesten: zang, voordracht en muziek
- concerten
- toeristische bezoeken: openkerkdagen in juni, de kerk is open op zondagnamiddag in juli, augustus en begin september

SINT-ANNA HEIRBRUG LOKEREN

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Veerstraat 14, Lokeren (3^e afdeling sectie D nr 443H)

Eigenaar:

KERKFABRIEK SINT-ANNA TE HEIRBRUG, Kerkplein 4, LOKEREN

Bescherming:

- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1950

Kerktype en stijl: neo-traditioneel, zaalkerk met okseltoren.

Ruime bakstenen zaalkerk naar ontwerp van architect Adrien Bressers, voorbeeld van het modern traditionalisme dat vanaf de jaren 1930 opgang maakte in de kerkarchitectuur.

Gebouwd in 1949-1950 naar een ontwerp dat al in 1945 was gefinaliseerd.

De Sint-Annaparochie werd gesticht in 1931 in de wijk Heirbrug, ten noordwesten van het station van Lokeren. De keuze van de patroonheilige houdt wellicht verband met de in 1642 opgerichte Sint-Annakapel in de Heirbrugstraat. Zeker tot 1945 gingen de kerkdiensten door in de "oefenzaal" van de buurtschool. Het uitstel van de bouw van de Sint-Annakerk in de jaren na de parochiestichting hangt waarschijnlijk samen met de economische en demografische stagnatie van Lokeren tijdens het interbellum en de daarop volgende oorlogsjaren.

De oudst bewaarde ontwerptekening van de Sint-Annakerk dateert uit december 1943; het finale ontwerp werd door Bressers voltooid in januari 1945. Het duurde echter tot oktober 1948 vooraleer Bressers het bestek van de bouwwerken opstelde, waarna de eerste steenlegging plaatsvond op 20 maart 1949. Op 21 mei 1950 werd de Sint-Annakerk feestelijk ingewijd.

In een eerste ontwerp (eind 1943 tot begin 1944) ging Bressers uit van een centraalbouw met west-oost oriëntatie. In het tweede ontwerp (1944) werd geopteerd voor een longitudinale aanleg met voorgevel aan de Veerstraat. Verschillende elementen uit deze ontwerpfase vonden hun weg in andere kerken van Bressers. De driebeukige aanleg van het schip en de verhoogde kruising of koorpartij werd hernomen in de Don Boscokerk (1950-1952) in Sint-Niklaas, de Onze-Lieve-Vrouwhemelvaartkerk (1953) in Erembodegem (Aalst) en de Heilig Hartkerk in Bevegem (Zottegem), waar Leopold Bressers (1902-1986), broer van, pastoor was.

Begin 1945 kwam Bressers tot het definitieve ontwerp. Naast de grote, eenvoudige bouwvolumes met hoge puntgevels, uitgestrekte muurvlakken en grote zadeldaken behield Bressers van het vorig ontwerp de longitudinale aanleg met vlakke koorafsluiting, de bijgebouwen (sacristie, berging) naast het koor, de drie portalen in de voorgevel en de hoge spaarvelden op de romp van de klokkentoren. Nieuw was de toevoeging van een laag transept waarin Bressers de winterkapel onderbracht.

Kerkgebouw volgens T-vormige plattegrond: breed eenbeukig schip, transept met winterkapel in de rechtse dwarsarm en kort en laag koor. Klokkentoren met flankerende doopkapel in de oksel van schip en rechtse dwarsarm. De voorgevel aan de Veerstraat wordt gevormd door een voorhal met hoge puntgevel, afwijkend van het definitieve ontwerp uit 1945.

Uiterlijk bepaald door ruime bouwvolumes, hoge puntgevels en grote zadeldaken. Buitengevels met materialenpolychromie van rood baksteenmetselwerk, bouwelementen in witte natuursteen (maaswerk van de vensters, afzaten, lijsten, boogaanzetten en sluitstenen) en plint in roestbruine zandsteen. Baksteenmetselwerk in Noors verband met verdiepte voegen, naar het voorbeeld van modernistische baksteenbouw van het Interbellum.

Kerkschip verlicht door gehalveerde, traveebrede spitsboogvensters. Interieur bepaald door het contrast tussen lichtbruin baksteenmetselwerk, wit geverfde netgewelven, plinten in grijze hardsteen en boogaanzetten en sluitstenen in witte natuursteen. Deuren, verlichtingsarmaturen en brandglazen van de vensters eveneens naar ontwerp van Bressers.

Opvatting van de binnenruimte onder invloed van de Liturgische Beweging. Breed kerkschip met onbelemmerd zicht op het altaar, opgesteld op een podium tegen de oostwand van het koor; de preekstoel is een monumentale constructie aan de zijkant van het schip. De spitsboogarcade in de rechtse dwarsarm vormt de scheiding tussen winterkapel en kerkschip.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Sint- Anna, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18030> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

De Sint-Annakerk op de wijk Heirbrug dateert uit het midden van de vorige eeuw. De wijk, en ook de kerk, liggen aan de westkant van de Durme, en vormen zo de grens tussen het verstedelijkt gebied van Lokeren en het meer landelijke Staakte. Naast de kerk is er nog een lagere school, en een jeugdheem waar enkele jeugdbewegingen thuis zijn. Ook het unieke AKABE, scouts voor kinderen met beperkingen, heeft hier zijn zeer gewaardeerde werking. Achter de kerk liggen stedelijke voetbalvelden. De wijk is nauw verbonden met het folkloristisch gebeuren van Koveken, waar eens per jaar aan vele woningen levensgrote poppen worden geplaatst of gehangen en een grote reuzenstoet doorgaat. Er bestaat nog een zeer levendig verenigingsleven in de wijk, die door recente verkavelingen sterk is uitgegroeid. Zo is er ook een petanque plein in de buurt. Het parochiaal centrum tussen de kerk en de school is een draaischijf van activiteiten. De kerk is ook nog de gelukkige bezitter van een goed geschoold kerkkoor. De wijk ligt pal op de grote rijksweg van Gent naar Antwerpen, die Lokeren verbindt met Zeveneken en Lochristi. Langs de Durme leidt een

mooi fietspad ons naar Daknam en Lokeren-Centrum. Voor de kerk is een ruime parking gesitueerd.

Bouwfysische toestand:

Renovatiewerken in twee fasen: fase 1 (2005 en fase 2 (2012) Ingevolge hagelstorm (2014) werden in 2016 grote herstellingswerken uitgevoerd. Op termijn zijn schilderwerken binnenin wenselijk.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Vormselvieringen
- Zondagsviering
- Enkele keren per jaar een schoolviering
- Liturgie van Aswoensdag

Huidig gebruik – valorisatie:

- In de kerk heeft er af en toe een concert plaats
- Elke week wordt de kerk gebruikt als repetitieruimte voor het Sint-Annakoor
- De vormselcatechese maakt geregeld gebruik van de kerk

ONZE-LIEVE-VROUW DOORSLAAR LOKEREN

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Doorslaardorp 62, Lokeren (5^e afdeling sectie D nr 972L)

Eigenaar:

KERKFABRIEK ONZE-LIEVE-VROUW TE EKSAARDE, Doorslaardorp 60, LOKEREN

Bescherming:

- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1841

Kerktype en stijl: neoclassicisme, pseudo-basiliek met geveltoren.

De eerste bidplaats maakte deel uit van het huis van een begoede ingezetene Lieven van Doorslaer en is samen met het huis in 1566 door brand vernield. Na de godsdienst-troevelen werd de kapel wederopgebouwd. In 1842 kwam hier een proosdij tot stand, die zich in 1857 afscheurde tot afzonderlijke parochie. De huidige kerk is in 1841-42 opgetrokken; de toren en de eerste travee zijn pas in 1868 toegevoegd naar ontwerp van architect Edmond de Perre-Montigny (Gent). In 1870 bouwde men twee sacristieën aan.

Driebeukige transeptloze pseudo-basiliek in eenvoudige neoclassicistische stijl. Baksteenbouw op arduinen plint. Georiënteerd met een duidelijke noordwaartse afwijking om te passen in het bestaande straattracé. Vierkante voorgeveltoren, vooruitspringend op de benedenkerk en afgeboord door zandstenen hoekkettingen; rechthoekig portaal in arduinen omlijsting met gebogen fronton. Analooch doksaalvenster, echter met driehoekig fronton. Rondbogige galmgaten met arduinen waterlijst. Achtkantige, ingesnoerde naaldspits als bekroning.

Benedenkerk van zes traveeën met rondbogige beeldnissen in de voorgevel en eenvoudige rondboogramen in de zijgevels.

Koor van één travee met halfronde absis.

Interieur met rondzuilen met klassiek lijstkapiteel en achtzijdige sokkel; rondbogige scheibogen waarboven een gekorniste kroonlijst. Schip en koor afgedekt door rondbogig pleisteren tongewelf; zijbeuken met kruisgewelven van elkaar gescheiden door vlakke gordelbogen.

Mobilair: Schilderij "Heilige Nicolaas van Tolentijn" door J. De Loose (rechter zijaltaar), "Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart" door De Winne (linker zijaltaar, Gent, 1843). Doopvont (16de eeuw). Preekstoel rococo (18de eeuw, uit de kerk van Bassevelde).

Lambrisering met neoclassicistische biechtstoelen.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/18109> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

Doorslaar maakte geruime tijd deel uit van Eksaarde, een “type- voorbeeld van een straatdorp zonder eigenlijke kern. Het driehoekig kerkplein vormt slechts een plaatselijke verbreding van het straattracé. De lintbebouwing bevat enkele huizen uit de 18de eeuw en 19de eeuw, voorts verschillende panden van één bouwlaag en een enkele neogotische woning. In 1857 scheidde het gehucht Doorslaar zich af tot een afzonderlijke parochie. Ook daar vindt men uitsluitend lintbebouwing.”

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Eksaarde, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/13960> (geraadpleegd op 22 september 2025).

De Onze Lieve Vrouwekerk van Doorslaar, een driebeukige basiliek(je) van midden de 19de eeuw, is gelegen aan de hoofdstraat van dit stratendorp dat eertijds een deel was van de dubbelgemeente Eksaarde-Doorslaar. Twee kernen, maar toch zo verschillend van elkaar. De onderlinge afstand van zo’n 5 km tussen beide kernen en het isolement van het vroegere Doorslaar zal hieraan niet vreemd geweest zijn. En toch werd het ‘het Rijke Doorslaar’ genoemd in de officiële documenten toen een verbindingsweg werd aangelegd vanuit Eksaarde naar de rijksweg Gent-Antwerpen. Doorslaar ligt midden in een nog vrij authentiek landbouwgebied. Naast de kerk ligt nog een basisschool, een pastorie eigendom kerkfabriek, en een voetbalveld. Er is nog een belangrijk sociaal leven in deze kern. Even verder naar het Noorden ligt het sportgedeelte van het Provinciaal Domein Puyenbroek

Bouwfysische toestand:

Geen opmerkingen vanuit de kerkfabriek.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Weekdagviering op vrijdag
- Enkele keren per jaar een schoolviering

Huidig gebruik – valorisatie:

- De kerk is dagelijks open voor bezoek en gebed
- De kerk wordt soms door de school gebruikt als expositieruimte voor kunstwerken of als stilteruimte
- Wekelijkse repetitie van het zangkoor

HEILIG HART HEIENDE LOKEREN

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Heiendestraat z/n, Lokeren (4^e afdeling sectie C nr 1554N2 en 1554M2)

Eigenaar:

KERKFABRIEK HEILIG HART TE HEIENDE, Heiendestraat 4, LOKEREN

Bescherming:

- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1880

Kerktype en stijl: neogotiek, basiliek met transept en okseltoren.

Neogotische kerk, een ensemble vormend met de erachter gelegen school en de ervoor staande pastorie. Errond, beboomd plantsoen. Na twee verworpen aanvragen tot oprichting van een eigen parochie, respectievelijk in 1739 en 1775, kregen de inwoners van Heiende pas in 1880 toelating om een eigen kerk te bouwen. De familie Monin-Rendeux-Vermeulen (bouwers van de eveneens neogotische Ruiterskerk te Waasmunster) kocht de grond en schonk de eerste houten hulpkerk afkomstig van de Ruiter. De stenen kerk, naar ontwerp van architect Eugène Neve (Gent) werd aangevat door aannemer Back (Lokeren) en in 1882 voltooid door aannemer Vlaeminck (Lokeren). Plechtige inwijding op 29 december 1882. De toren werd er in 1905 aan toegevoegd. Bij K.B. van 22 april 1891 werd de parochie eindelijk onafhankelijk van deze van Lokeren. Grondige herstellingswerken in 1924 onder leiding van architect Hendrik Geirnaert (Gent).

Driebeukige kruiskerk met polyonaal koor en toren in de noordelijke oksel van transeptarm en schip; twee kleine zijkoortjes. Basilicale opstand. Baksteenbouw met verwerking van natuursteen aan dorpels, daklijsten en venstermaaswerk. Benedenkerk van zes traveeën met links een rechthoekige doopkapel. Rechthoekige transeptarmen en koor van twee rechte travee met vijfzijdige sluiting. Achtzijdige toren. Uitgesproken verticalisme door de hoge lancetensters en de tot aan de kroonlijst reikende steunberen met verschillende versnijdingen.

Goed verlicht, sober interieur met houten gewelven: middenbeuk, koor en transept onder spitstongewelf; viering kruisribgewelf; zijbeuken schuin aflopende zoldering. Spitse scheibogen rustend op zuilen met achtkantige sokkel en kapiteel met dubbele rij koolbladeren.

Mobilair: Neogotische altaren, biechtstoelen, preekstoel en koorbanken.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Heilig Hart, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/83539> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

De H.Hartkerk te Heiende staat zeer centraal in het stratendorp dat zich aan de zuidrand van de stad heeft ontwikkeld. Naast de kerk staat een lagere school en een pastorie eigendom van de kerkfabriek en door de stad in gebruik voor kinderopvang. Het is een wijk waarin nog een zeer levendig verenigingsleven bestaat, zelfs met een eigen fanfare, daar waar de muziekkorpsen van de stad grotendeels zijn teloor gegaan. De kerk ligt aan de verbindingsweg van Lokeren-Centrum naar Overmere en Wetteren. De site is makkelijk te bereiken met het openbaar vervoer. Heiende is nog een sterk uitgesproken rurale woonkern.

Bouwfysische toestand:

Ernstige vochtproblemen in de kerk. Grote herstellingswerken 2002-2005, desondanks grote vochtproblematiek waarbij reeds zware beschadiging aan muren en houtwerk.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: 50m woongebied, vervolgens agrarisch gebied
- Ligging BPA / RUP: zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut - kerkgebouwen

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Enkele keren per jaar een schoolviering

Huidig gebruik – valorisatie:

- De kerk is dagelijks geopend voor gebed
- Catechesewerking maakt soms gebruik van de kerk
- Sporadisch een concert

HEILIG HART KRUISSTRAAT LOKEREN MOERBEKE

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Kruisstraat 41, Lokeren (7^e afdeling sectie K nr 83P3)

Eigenaar:

KERKFABRIEK HEILIG HART (VL-MOERBEKE), KOEWACHTSTEENWEG 16, LOKEREN

Bescherming:

- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1908

Kerktype en stijl: neogotiek, basiliek met transept.

Naar het oosten georiënteerde kerk midden een aangelegde tuin en met achterliggend kerkhof, ingeplant aan de oostelijke straatkant. Waarschijnlijk ter hoogte van de huidige kerk bevond zich eertijds een grenskapel voor de gelovigen van Beoostenblij (heden Axel, Nederland) opgericht in 1651 na toestemming verleend in 1650 door bisschop Triest. In 1687 verkreeg de pastoor toestemming om de kapel te verplaatsen naar het beter bereikbare Koewacht. Het koor van de kapel werd aanvankelijk bewaard ter nagedachtenis aan de aldaar begraven overledenen en verdween op een onbekend tijdstip. In 1902 werd achter de Heilige Jozefkapel (zie nummer 45) een noodkerk opgericht die tegelijkertijd werd erkend als parochiekerk. In 1908 volgde de bouw van de huidige kerk, ingewijd op 29 augustus 1910. Rond aangelegd plantsoen vooraan met ommegang van de zeven blijde en droevige mysteries, naar verluidt uit het tweede kwart van de 20ste eeuw. Zeven bakstenen sokkelkapelletjes met neogotische inslag. Gekoppelde gepolychromeerde reliëfvoorstellingen in beglaasde nissen onder zadeldakjes (leien) met houten windborden. Zinkplaat met dubbel opschrift aangebracht in de sokkels.

Georiënteerde driebeukige basilicale kerk in neogotische baksteenbouw naar ontwerp van architect A. De Pauw (Brugge). Inscriptie met bouwjaar 1908 op de hardstenen herinneringssteen met wijwatervat binnen naast het portaal.

Schip van twee traveeën voorafgegaan door een klein portaal onder zadeldak met puntgevel midden tegen de westgevel. Schip en uitspringend transept onder snijdende leien zadeldaken. Vrij gesloten massieve vierkante toren van vier geledingen achter de noordelijke transeptvleugel, tegen het noordelijke zijkoor. Pyramidale leien torenspits met horloge, bekroond door kruis met weerhaan. Ronde traptoren tegen de westelijke torengewel. Bij de toren aansluitend doksaal boven het noordelijk zijkoor. Hoogkoor met vijfzijdige sluiting. Sacristie ten zuidoosten met verbindingsstuk tegen het zuidkoor.

Verzorgd afgewerkt *kerkinterieur* met bakstenen kruisriboverwelling, schip op twee natuurstenen zuilen, transept op bakstenen pijlers; markerende bakstenen bogen en vensteromlijstingen. Schip met hoge plint van decoratieve gekleurde geglazuurde tegels en voorts wanden met polychrome beschildering onder meer met schijnvoegen, voornamelijk florale motieven en opschriften.

Mobilair: Gepolychromeerd stenen en eikehouten hoogaltaar en zijaltaren, preekstoel, communiebank, koorgestoelte en twee biechtstoelen in neogotische stijl en alle naar ontwerp van A. Synaeve-Dhondt en van 1908. Gepolychromeerde beglaasde kruisweg in reliëf (terracotta) door A. De Beule.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 202517: *Parochiekerk Heilig Hart, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34292> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Aanvullende informatie

Vroeg 20ste-eeuws kerkhof aansluitend bij het koor van de kerk. Op het kerkhof staat een calvarie, lijkenhuis, een collectie van kindergraven en verder voornamelijk naoorlogse graftekens.

Het kleine kerkhof werd vermoedelijk aangelegd in 1904 samen met de kerk. Op de kaart van België, uitgegeven door het Militair Cartografisch Instituut van 1904 staat enkel de kerk ingetekend terwijl op dezelfde kaart uit 1939 het kerkhof duidelijk staat aangeduid.

Het is een eenvoudig plattelandskerkhof aansluitend bij het koor van de kerk. Een centraal pad deelt het kerkhof op in een noordelijk en een zuidelijk deel. Het pad eindigt op een kleine calvarie. In de noordwestelijke hoek staat een lijkenhuis. Het is een eenvoudig bakstenen gebouw met een rechthoekig plattegrond onder een pannen zadeldak. In de zuidoostelijke puntgevel zit een rondbogige deuropening met een groen geschilderde plankendeur. Ervoor liggen de kindergraven met kleine zerken die de evolutie van de grafkunst voor kinderen in de laatste 100 jaar tonen.

Aansluitend bij de kerk liggen de oudste graven met hardstenen graftekens die voornamelijk uit de jaren 1950-1960 dateren. Ze tonen de typische vormtaal en materiaalgebruik voor de naoorlogse modernistische periode. Het hardstenen grafteken met de afgebroken zuil op een basement en een verhoogde zerk opgetrokken voor de 21-jarige in Duitsland overleden Oscar De Clerck (+ 1922) is opmerkelijk en refereert nog aan de vormtaal van de 19de en vroege 20ste eeuw.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 202517: *Parochiekerk Heilig Hart, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34292> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

De Kruisstraat is de hoofdstraat van het gelijknamige gehucht.

De kerk is gelegen naast de pastorie (met omringende tuin, zijn beiden eigendom van de kerkfabriek en werden opgetrokken in 1906-1907 naast de parochiekerk Heilig Hart en naar ontwerp van architect Alfons De Pauw. (...)Het dubbelhuis telt drie traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak. (...) De smeedijzeren omheining op bakstenen muurtje langs de straat is origineel en loopt tot voor de kerk waardoor beide gebouwen visueel met elkaar verbonden worden. De tuin heeft een landschappelijke aanleg.”

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Pastorie Heilig Hartparochie, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34294> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

Gebouw in goede staat van onderhoud (op basis van het rapport van Monumentenwacht)

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: 50m woongebied met landelijk karakter, daarna afrarisch gebied

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Vormselvieringen
- Zondagsviering
- Enkele keren per jaar een schoolviering
- Liturgie van Aswoensdag

Huidig gebruik – valorisatie:

- In de kerk heeft er af en toe een concert plaats
- Elke week wordt de kerk gebruikt als repetitieruimte voor het Sint-Annakoor
- De vormselcatechese maakt geregeld gebruik van de kerk

SINT-PAULUS OUDENBOS LOKEREN

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Fernand Hanusdreef 33, Lokeren (4^e afdeling sectie C nr 14F)

Eigenaar:

KERKFABRIEK SINT-PAULUS TE OUDENBOS, FERNAND HANUSDREEF 69, LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 9 maart 1995
- Stads- en dorpsgezicht, intrinsiek 9 maart 1995
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

1922

Kerktype en stijl: neoromaans, pseudo-basiliek met geveltoren.

Opmerking: in de kerk bevindt zich de grafkelder van de familie Hanus

Geïsoleerde woonwijk, parallel aan de spoorweg Antwerpen- Gent, in 1921 aangevat door Ferdinand Hanus, vlakbij zijn textielfabriek (Nieuwe Molenstraat; momenteel opgeslorpt door N.V. Uco Gent-Ledeberg) en sindsdien, tot 1970 verder uitgebouwd.

Arbeiderswijk, geïnspireerd op de ideeën van G. Benoit-Levy (La Cité Jardin, 1904), met centraal gelegen kerk (naar het noorden georiënteerd) omgeven door een omgekeerd U-vormige lus waarin van links naar rechts een schooltje, een directeurswoning, een klooster, een pastorie en een tweede schooltje. Kerkhof in het verlengde van de kerk. Aan de straatzijde twee groepen van vier dubbelwoningen. Door de afwezigheid van onder meer een café, wasserij, winkelgelegenheid, gegroeid tot een monofunctioneel schijndorp enkel in functie van de fabriek.

Nummer 33, Sint-Pauluskerk: Baksteenbouw in neoromaanse stijl naar ontwerp van architect H. Jacquelin (Evreux). Plannen opgevat sinds 1922, gedeeltelijk afgewerkt in 1923 (stichtingssteen : Hanus-Grondel, 15 mei 1923) en definitief afgewerkt in 1926. De plattegrond ontvouwt een driebeukige transeptloze kerk van zes traveeën met koorgang en rechthoekige absis geflankeerd door twee vierkante uitbouwen (noordwestelijke grafkapel). Pseudo-basilicale opstand van bruinrode baksteen met aanwending van lichtgrijze zandsteen voor sculpturale onderdelen. Voorgevel met links zware vierkante klokketoren (tentdak) verbonden met ronde traptoren (kegelvormige spits). Centraal rondbogig portaal waarboven archivolt, versierd met keperband en op romaanse wijze gestileerde motieven, op korte loniserende zuiltjes. Voorts respectievelijk rechts één en boven het portaal drie rondbogige vensters onder versierde archivolt op gedrongen zuiltjes met knopkapiteel. In geveltop bas-reliëf (Roeping van Sint-Paulus).

Lange gevels per travee voorzien van zware gedrongen steunberen, rondbogige vensters en zware afgeronde zandstenen kraagstenen onder de gootlijst.

In de andere gebouwen is in de eerste plaats gestreefd naar een pittoresk-idealiserend uiterlijk, gekenmerkt door zogenaamde "Normandische" stijlslag, voornamelijk opgewekt door gebruik van imitatie-vakwerk met verticale stijlen. In beide schoolgebouwen (respectievelijk van 1926 en 1953) wordt deze pittoreske indruk versterkt door aanwending van een hoektoren, contrasterend met de ruime functionele vensters in de klaslokalen.

Pastorie (1926), klooster (1926) en directeurswoning (1953) alle voorzien van een zacht hellend zadeldak al dan niet met wolfseind. Tevens integratie van balkonnen en een erker (pastorie).

Tien dubbelwoningen (respectievelijk zes van 1923, twee van 1955 en twee van 1970) gebouwd als alleenstaande villa's met begraasde tuin. Symmetrische opbouw van de voorgevel, met doorlopend balkon op de bovenverdieping. Beluikte rechthoekige vensters en rondboogdeuren.

In de grafkapel werd in de rechtermuur een marmeren portretmedaillon van Ferdinand Hanus ingewerkt. Dit medaillon is het werk van beeldhouwer Geo Verbanck.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Sint-Pauluskerk met omringende arbeiderswijk*, *Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/83535> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Inplanting

De bescherming als dorpsgezicht omvat de arbeiderswijk Fernand Hanuswijk. De neoromaanse Sint-Pauluskerk werd ook als monument beschermd. De Fernand Hanuswijk is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de: industrieel-archeologische waarde als illustratief voorbeeld van een arbeiderswijk die in de periode 1920-1930 in traditionele stijl door een plaatselijke ondernemer ten behoeve van zijn bedrijf werd gebouwd.

De Sint-Pauluskerk op Oudenbos is een bijzondere kerk in het Vlaamse landschap. Ze was het resultaat van een privé-initiatief: een industrieel uit het Gentse bouwde er in het begin van de 20ste eeuw een textielfabriek, woningen voor de arbeiders, een school voor hun kinderen, en een kerk. Aan de achterzijde van de kerk is een afgesloten toegang tot een crypte waarin overleden leden van de oprichtersfamilie nog kunnen worden bijgezet. Het interieur van de kerk is erg byzantijns gericht. Recente binnenschilderwerken zorgen voor een zeer verzorgd uitzicht. In 1995 werd de kerk als monument beschermd, samen met het hele dorp dat als dorpsgezicht werd gecatalogeerd. De wijk ligt tegen de spoorlijn

Antwerpen – Gent aan, en even ten Noorden van de verbinding van de wijk Heiende met de deelgemeente Beervelde. Hij ligt in het Westen van de fusiestad Lokeren, zeer dicht bij de kerk van de Zeveneken, samen met Beervelde deel uitmakend van Lochristi. Van op de voorbij stormende trein lijkt de woonkern wel op een ‘Klein Zwitserland’.

Bouwfysische toestand:

1995: vernieuwing dak

2010: volledige binnenrenovatie

Te verwachten: vervangen mazoutketel door gasketel

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

- Uitvaarten
- Huwelijken
- Enkele keren per jaar een schoolviering

Huidig gebruik – valorisatie:

- Wekelijkse repetitie van het koor Malaïka
- Jaarlijks hebben er enkele concerten plaats in deze kerk

FICHE PER BETREEDBARE KAPEL

SINT-ANNAKAPEL HEIRBRUG LOKEREN

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Heurbrugstraat z/n, Lokeren (3e afdeling sectie D nr 951A)

Eigenaar:

STAD LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 29 maart 1974
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

Eénbeukige kapel van drie traveeën met rechthoekig vlak gesloten koor, afgedekt door zadeldaken (leien) met een zeszijdige dakruiter (1670) boven de het koor. Bakstenen gebouw in sobere barokstijl, omgeven door een verzorgd plantsoen.

Het bloeiend heiligdom uit begin 16de eeuw werd door de Geuzen in 1578 totaal vernield. Pas in 1644 bouwde men een nieuwe kapel (wijding 12 mei 1650) om als wijkkerk te fungeren. Waarschijnlijk door haar ligging tussen de straat en de (nu gedempte) Lede vertoont haar oriëntatie een duidelijke noordwaartse afwijking. Het portaal bevond zich in de as van de straatgevel, met andere woorden achter het koor, doch werd later gedeeltelijk gedicht en tot venster omgevormd.

Erboven bevindt zich een beeldnis en hogerop een ruim, getralied venster. De hoeken zijn afgezet door zandstenen negblokken. De langsgevels, beëindigd op afgeronde korbelen, bezitten elk een segmentboogvenster in arduinen omlijsting (mogelijk van 1775). Dito vensters, doch zonder omlijsting verlichten de beuk. Klein vierkant aanbouwsel tegen de achtergevel, alsook bergplaatsje onder lessenaarsdak (Vlaamse pannen).

BRON: INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Sint-Annakapel* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/17818> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

Vernieuwing dakgoten en restauratie klokkentorentje is nodig.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: BPA 5/4 – Gedempte Ledebeek, gebouw bestemd voor openbare gebouwen, daarrond zone voor openbare groene ruimte

Huidig gebruik - eredienst:

- Wekelijkse dienst

Huidig gebruik – valorisatie:

- Niet van toepassing

KAPEL H. ANTONIUS VAN PADUA – “TERWESTKAPEL”

LOKEREN MOERBEKE

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Terweststraat 95, Lokeren (7^e afdeling sectie H nr 329/02)

Eigenaar:

(opstal) KERKFABRIEK SINT-ANTONIUS ABT TE MOERBEKE, HARINGSLEDE 9, LOKEREN
(grond) STAD LOKEREN

Bescherming:

- Niet van toepassing

Cultuurhistorische waarde:

In Terwest in Moerbeke stonden er de afgelopen 125 jaar twee Terwestkapellen. De eerste Terwestkapel werd rond 1900 opgericht en gewijd aan de Heilige Antonius van Padua. Naast een beeld kon je hem in de kapel ook op een muurschilderij ontdekken waarop hij knielend wordt omringd door enkele mensen en een ezel. De boeren uit de buurt bezochten vroeger de kapel om een kaars te branden voor voorspoed, veel gezonde biggen en om bescherming te vragen tegen ziektes zoals varkenspest. Deze kaarsen hadden daarom een speciaal varkensmotief.

Door heen de jaren werd de kapel onderhouden door vrijwilligers en zogenaamde kapelwachters. Na enkele jaren stilte werd in 2022 nieuw leven geblazen in de viering door betrokkenen en burens. Bijna exact 125 jaar geleden na de wijding van de eerste Terwestkapel. De hernieuwde kapelletjesviering is een feit. Na de gebedsdienst is er een gezellige burensamenkomst met muziek en een drankje voor buurtbewoners en sympathisanten.

Om de Wachtebeeksesteenweg recht te trekken en te verbreden, werd de kapel rond 1938 afgebroken. Op een stuk grond recht tegenover de oude kapel werd enkele maanden later een nieuwe kapel gebouwd. De huidige Terwestkapel.

BRON: ERFGOEDCEL WAASLAND, Wase Erfgoedkist – Levende Kapellen, 2018-2019

Bouwfysische toestand:

Geen info gekend.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

KAPEL DER MIRACULEUZE KRUISEN EN KRUISWEGKAPELLEN – “KRUISKAPEL” LOKEREN EKSAAARDE

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Kruiskapeldreef z/n, Lokeren (5^e afdeling sectie B nr 960A)

Eigenaar:

KERKFABRIEK ONZE-LIEVE-VROUW HEMELVAART TE EKSAARDE, EKSAARDE-DORP 102,
LOKEREN

Bescherming:

- Monument sinds 5 december 1995
- Stads- en dorpsgezicht, intrinsiek 5 december 1995
- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

Ook zogenaamd "Kruiskapel". In 1626 gebouwd op de plaats waar in 1317 twee kruisen gevonden werden waaraan bovenmenselijke krachten toegeschreven worden. Bedevaartkapel, rustig gelegen te midden der velden en omringd door rode beuken; voorplein met waterput en zandstenen kruis.

Ruim bakstenen gebouw op zandstenen sokkel. Rechthoekig met driezijdige apsis en vierkante sacristie tegen de schuine zuidzijde. Afdekking door middel van zadeldak (leien) met dakruitertje. Verankerde en gecementeerde voorpuntgevel op schouderstukken; bekronend ijzeren kruis. Tudorboogdeur met zandstenen hoekblokken en kwarthol beloop; erboven afgesleten wapenschild van de stichters Philip Lanchals en Florentina de Gruutere. Groot rondbogig, getralied venster met sierlijke roedeverdeling. Zijgevels elk met twee dergelijke vensters.

Op de weg van de kerk tot aan de kapel (circa 2 kilometer) zijn veertien kruiswegkapelletjes geplaatst, in zandsteenbouw op arduinen sokkel en daterend van 1877

De Kapel der Miraculeuze kruisen of de Kruiskapel langs de Kruiskapeldreef te Eksaarde is met haar omgeving beschermd als dorpsgezicht. De omgeving wordt gevormd door de dreef die van de kapel naar de Ramstraat loopt, met inbegrip van de kruiswegkapellen, het statiekruis en de Kruisput. In hetzelfde besluit werd de kapel ook beschermd als monument.

De kapel en haar onmiddellijke omgeving, meer bepaald de dreef leidend naar de Ramstraat met de ommegangskapellen, het statiekruis en de zogenaamde "Kruisput" is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemene belang gevormd door de historische en sociaal-culturele waarde als bedevaartkapel ingeplant in een landelijke omgeving waarin de rode beukendreef met de laatste statiekapelletjes van de ommegang een beeldbepalend aspect van de site vormt.

De rode beuken voor de kapel werden aangeplant in 1922, de andere zijn ouder. Een dreef van opgaande beuken en een dubbele populierendreef met de laatste kapelletjes van de omgang vormen de verbinding tussen de kapel en de Ramstraat. De kruiswegkapelletjes vervangen de oude, op hout geschilderde kruisweg.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Kapel der Miraculeuze kruisen met omgeving, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/9774> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

Geen info gekend.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: natuurgebied
- Ligging BPA / RUP: niet van toepassing

Huidig gebruik - eredienst:

Huidig gebruik – valorisatie:

ONZE-LIEVE-VROUW KOPKAPEL LOKEREN

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Geografische ligging:

Kopkapelstraat z/n, Lokeren (1^e afdeling sectie A nr 491C2)

Eigenaar:

KERKFABRIEK SINT-LAURENTIUS, KERKPLEIN 4, LOKEREN

Bescherming:

- Bouwkundig erfgoed 20 juni 2023

Cultuurhistorische waarde:

Kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw, zogenaamd Kopkapel. Neogotische wijkkapel van 1899 naar ontwerp van architect Alphonse De Pauw (Brugge) omgeven door een rijke groenaanplanting met hoogstammige bomen. Ruime bidplaats, die de vervangster is van een kapel uit de 16de eeuw die in 1719 totaal vernieuwd en in 1756 vergroot werd. Rechthoekige beuk van drie traveeën en smaller en lager koortje van één travee met driezijdige apsis. Baksteenbouw op arduinen plint, afgedekt door zadeldaken (leien) met kleine, slanke dakruiter. Voorgevel met spitsboogportaal en erboven drielingvenster. Langsgevels met markerende steunberen en lancetvensters; kruiswegstaties onder de vensters. Baksteenfriezen als gevelbekroning.

Interieur onder houten spits tongewelf.

BRON: Agentschap Onroerend Erfgoed 2025: *Kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/17954> (geraadpleegd op 22 september 2025).

Bouwfysische toestand:

Geen info gekend.

Ruimtelijke mogelijkheden / beperkingen

- Ligging gewestplan: woongebied
- Ligging BPA / RUP: RUP Kopkapel, strook voor openbare gebouwen

Huidig gebruik - erediens:**Huidig gebruik – valorisatie:**

Globale visie en uitgangspunten

I. Globale visie en uitgangspunten.

De stad Lokeren voorziet samen met het centraal kerkbestuur en het bisdom in een nieuw kerkenbeleidsplan 2025–2030. Dit plan is wettelijk verplicht en vormt het noodzakelijke kader om in de komende jaren bewuste keuzes te maken voor de toekomst van de parochiekerken en kapellen in Lokeren en Moerbeke. Onze kerken zijn bakens in het stads- en dorpsbeeld en dragen een rijke historische, culturele en religieuze betekenis. Toch worden ze vandaag geconfronteerd met ingrijpende uitdagingen: de kerkgang en sacramentele participatie dalen, het aantal bedienaars vermindert, de vergrijzing neemt toe en de onderhoudskosten worden steeds zwaarder.

Alle betrokken partijen erkennen dat het niet langer mogelijk is om elk kerkgebouw op dezelfde manier te blijven onderhouden en financieren. Er is een groeiend onevenwicht tussen de frequentie van het liturgisch gebruik en de omvang van de middelen die nodig zijn voor exploitatie, herstelling en restauratie. Tegelijk hebben deze gebouwen zeker een belangrijke maatschappelijke en erfgoedwaarde: ze zijn ankerpunten in de dorpen en ontmoetingsplaatsen voor generaties bewoners. Daarom wil dit plan niet alleen zorgen voor een verantwoord beheer, maar ook voor een toekomstgerichte invulling die de gebouwen betekenis geeft voor de gemeenschap.

Het kerkenbeleidsplan vertrekt vanuit drie fundamentele keuzen. Sommige kerken blijven volledig behouden voor de eredienst. In andere kerken wordt de liturgische functie gecombineerd met nevengebruik voor maatschappelijke, culturele of gemeenschapsgerichte activiteiten. En een derde groep kerken wordt onttrokken aan de eredienst en voorwerp van herbestemming. Deze indeling - die in Vlaanderen ook in andere steden wordt toegepast - maakt het mogelijk om doelgericht en transparant beslissingen te nemen.

De Sint-Laurentiuskerk blijft de hoofdkerk en zetel van het dekenaat. De dekenij behoudt haar rol als administratieve zetel. De mogelijkheid wordt onderzocht om de dekenijtuin gedeeltelijk open te stellen voor onder meer scholen, buurtverenigingen en kleinschalige activiteiten, mits duidelijke afspraken met het dekenaat over onderhoud, het gebruik en toezicht.

Voor de kapellen en veldkapellen wordt een zorgkader uitgewerkt. De Kruiskapel in Eksaarde en de Kopkapel in Bergendries (Kopwijk) blijven bestemd voor liturgie. De Terwestkapel in Moerbeke krijgt een multifunctioneel gebruik, en voor de Sint-Annakapel in Heirbrug wordt onderzocht of ze eventueel onderdak zou kunnen bieden aan de heemkundige kring De Soevereinen. Voor de kerk van Koewacht wordt een nieuwe functie-invulling gezocht. Voor de vele veldkapellen en buurtkapellen wordt een systeem van peter- en meterschap ingevoerd, waarbij kerkbesturen, verenigingen, buurtbewoners en scholen zich mogelijks zouden engageren voor onderhoud en ontsluiting.

Lokeren kiest voor een financieel beleid dat duidelijke keuzes maakt. De investeringen in de kerkgebouwen worden afgestemd op het kerkenbeleidsplan: de toekomstige invulling bepaalt mee de aard en de omvang van de middelen die worden ingezet.

Binnen de te voorziene en haalbare financiële middelen gaat voor de blijvend actieve parochiekerken de aandacht in de eerste plaats naar duurzame renovaties en veiligheid. Kerken waarvoor een herbestemming is voorzien, blijven daarbij niet uit beeld: ook daar worden eventueel gerichte investeringen gedaan, rekening houdend met de mogelijk geplande nieuwe functies.

Geen enkel kerkgebouw wordt aan de eredienst onttrokken zolang een herbestemming niet juridisch en praktisch is vastgelegd. Opbrengsten uit het kerkelijk patrimonium worden gebruikt voor exploitatie en beheer, met een vaste reserve (1/3) voor renovatie, herstel en aanpassingen aan nieuwe regelgeving.

Zo ontstaat een samenhangende aanpak: de keuzes uit het kerkbeleidsplan sturen de investeringen, zodat elke kerk - of ze nu parochiekerk blijft of naar een nieuwe invulling evolueert - op een verantwoorde manier wordt ondersteund.

Via te organiseren structureel overleg wordt gewaakt over draagvlak en samenwerking. De keuzes die in dit plan gemaakt zijn, vormen dus geen eindpunt maar een richtinggevend kader dat de komende jaren richting geeft aan investeringen, herbestemmingen en samenwerkingen.

Dit kerkenbeleidsplan wil meer zijn dan een administratief document. Het is een levend instrument dat toelaat om verantwoord te investeren in ons kerkelijk patrimonium, met respect voor de religieuze traditie, oog voor erfgoed en een open blik op de maatschappelijke noden van vandaag en morgen. Zo blijven de kerken en kapellen van Lokeren en Moerbeke niet alleen getuigen van ons verleden, maar ook actieve schakels in de gemeenschap van de toekomst.

II. Indeling van de kerken.

A-kerken (blijvend parochiekerk met eredienst).

- Sint-Laurentiuskerk (Lokeren, hoofdkerk en dekenale zetel).
- Sint-Annakerk (Heirbrug).
- Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk (Eksaarde).
- Antonius Abtkerk (Moerbeke).

B-kerken (eredienst met nevengebruik).

- Onze-Lieve-Vrouwekerk (Doorslaar).
- Sint-Pauluskerk (Oudenbos) (met noodzakelijke aandacht voor de grafkerkfunctie).
- Kruiskerk (Moerbeke).
- Onze-Lieve-Vrouwekerk (Daknam).

C-kerken (herbestemming, onttrokken aan de eredienst)

- Heilig Hartkerk (Heiende).

III. Kapellen en veldkapellen.

- Kruiskapel (Eksaarde) en Kopkapel (Bergendries-Kopwijk) blijven voor liturgie.
- Terwestkapel (Moerbeke) krijgt een nevenbestemming-multifunctioneel gebruik.
- Sint-Annakapel (Heirbrug) wordt onttrokken aan de eredienst en wordt onderzocht als onderkomen voor de Soevereinen.
- Voor veldkapellen en buurtkapellen wordt een systeem van peter- en meterschap ingevoerd.

IV. In de rand - overige gebouwen, bijbehorende structuren.

- Kerk Koewacht: Sint Philippus en Jacobus kerk werd reeds ontwaard en zal een herbestemming verkrijgen.
- Pastorieën: krijgen een nieuwe invulling als woning of gemeenschapsruimte, behalve wanneer ze nodig blijven als huisvesting voor de bediende van de eredienst.

-Parochiezalen: toekomstig gebruik en beheer worden bepaald via verder structureel overleg.

V.Principes voor investeringen en beheer.

- Geen kerk wordt onttrokken aan de eredienst zolang de herbestemming niet juridisch en praktisch is gerealiseerd. Tegelijk wordt er niet getalmd: beslissingen over herbestemming worden tijdig en zorgvuldig genomen, met respect voor de geloofsgemeenschap en met oog voor een haalbare nieuwe invulling.

-De stad blijft in het kader van de te formuleren financiële afsprakennota haar financiële verplichtingen nakomen tegenover de kerkbesturen zolang de parochie niet formeel is opgeheven.

-De investeringen volgen de keuzes van het kerkbeleidsplan: de toekomstige invulling van elk gebouw bepaalt de aard en de omvang van de middelen die worden ingezet.

-Voor blijvend actieve parochiekerken worden de investeringen geprioriteerd op basis van de bouwfysische toestand, met bijzondere aandacht voor veiligheid en duurzaamheid.

-Voor kerken waarvoor een herbestemming is voorzien, worden gerichte investeringen gedaan die aansluiten bij de geplande nieuwe functies.

- Bij geplande herbestemming krijgen kerkbesturen deskundige begeleiding voor invulling en subsidiëring.

-Opbrengsten uit het kerkelijk patrimonium worden in de eerste plaats ingezet voor exploitatie en beheer, waarbij één derde door het bestuur verplicht wordt gereserveerd voor renovatie, herstel en aanpassingen aan nieuwe regelgeving.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de stad om gestalte te geven aan dit kerkenbeleidsplan.

Goedkeuring door het Centraal Kerkbestuur Lokeren op 28/09 2026.

Bob Van Lancker
Secretaris

Rony Van Kerckhove
Voorzitter

Goedkeuring door het Bisdom Gent op 15/06 / / 2026.

Joris De Jonghe, ~~vicaris-generaal,~~
~~waarnemend bestuurder Bisdom Gent~~
diocesaan administratie

Goedkeuring door de gemeenteraad van Lokeren op / / 2026.

Steven Verbeke
algemeen directeur

Filip Anthuenis
burgemeester